

Stichting Expertisecentrum Pedagogische Kwaliteit Kinderopvang

Jaarverslag 2024

Het Expertisecentrum Kinderopvang werkt in het belang van het zich ontwikkelende kind aan de pedagogische kwaliteit van kinderopvang

Van, voor én met de sector

Expertisecentrum
Kinderopvang
Pedagogische kwaliteit

2024 in het kort

In 2024 zijn vier onderwerpen door ontwikkelteams uitgewerkt: bewegen, buitenruimte, relatie kind en professional en doorgaande lijn. De doorgaande lijn is in samenwerking met het Landelijk Expertisecentrum Jonge Kind (LEJK) ontwikkeld. Van alle onderwerpen zijn nieuwe wetenschappelijke bronnen, praktijkvoorbeelden en tools toegevoegd in de digitale bibliotheek van het Expertisecentrum, de passieve manier van kennisdelen.

De ontwikkelde kennis is ook actief aangeboden aan professionals in de kinderopvangsector, zoals pedagogisch coaches, -beleidsmedewerkers en gastouders. Dit hebben we gedaan door het organiseren van 6 webinars, 7 podcasts, 4 fysieke pedagogisch practica, 3 Coachkamers, in 2 verschillende maanden het Kennisspel en het landelijke congres. De tweewekelijkse nieuwsbrief en de wekelijkse berichten op de social media-kanalen zijn een laagdrempelige manier om te communiceren over de specifieke kennis en de activiteiten.

Het bereik via de website, de nieuwsbrief, de social media-kanalen, de webinars, podcasts en fysieke bijeenkomsten is in 2024 enorm toegenomen.

De bekostiging van het Expertisecentrum is en blijft een uitdaging, ondanks de 45% subsidie van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). De bijdrage door kinderopvangorganisaties is vrijwillig. En hoewel die bijdrage in verhouding tot de omzet van deze organisaties heel laag is, blijft het toch veel aandacht vragen om nieuwe organisaties te laten aansluiten bij het Expertisecentrum. Alle kosten zijn subsidiabel, behalve die van het zelfevaluatie instrument Pedagogische praktijk in Beeld (PiB). De activiteiten van het Expertisecentrum in 2024 zijn gebaseerd op een groei van het budget ten opzichte van 2023. De basis daarvoor zijn 60 nieuwe organisaties die bijdragen aan de bekostiging. Dit doel is bijna gehaald: er zijn 53 nieuwe organisaties bijgekomen. Een fantastisch resultaat!

Sinds 2021 heeft het Expertisecentrum het zelfevaluatie-instrument Pedagogische praktijk in Beeld (PiB) in beheer. Het aantal organisaties, en met name het aantal groepen dat PiB gebruikt om zicht en grip te hebben op de ontwikkeling van de pedagogische kwaliteit, is in 2024 enorm toegenomen.

Vanuit de praktijk kwam eind 2023 de vraag om PiB ook in de onderbouw van het basisonderwijs te kunnen gebruiken. Dit was de aanleiding om in 2024 PiB-PO te ontwikkelen, geschikt voor groepen 1 tot en met 3 in het basisonderwijs. Voor het eerst is ook een ROC gestart met het gebruik van PiB voor de kennisontwikkeling van studenten.

Uit de ontwikkelteams blijkt dat er heel weinig onderzoek is naar de pedagogische praktijk in Nederland. Dit is aanleiding geweest om de onderzoeksagenda samen te stellen: welke onderwerpen vragen om onderzoek in de Nederlandse kinderopvangpraktijk? Tijdens het jaarlijkse congres is de onderzoeksagenda aangeboden aan het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Dit jaarverslag bevat ook een vooruitblik op 2025. Ook voor 2025 is er een groeiambitie, want met meer budget kunnen we meer professionals bereiken en een extra ontwikkelteam starten in het kader van kennisontwikkeling. Daarnaast willen we in het kader van kwaliteitsontwikkeling binnen kinderopvangorganisaties het gebruik van PiB uitbreiden naar meer kinderopvangorganisaties, onderwijsorganisaties en ROC's.

Tot slot gaan we in 2025 aan de slag met de vraagbaak (vraag en antwoord) voor gebruik bij specifieke concrete vragen in de praktijk.

In de Wet Kinderopvang staan eisen die het kader vormen voor de kwaliteit van kinderopvang. Deze eisen zijn geen normen die gebaseerd zijn op onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek. Ook als aan alle eisen is voldaan, is dat geen garantie voor goede pedagogische kwaliteit.

De pedagogische kwaliteit is het totaal dat kinderen ontvangen als zij in de kinderopvang zijn. Dit totaal wordt bepaald door de professional, de samenwerking tussen de professionals, de andere kinderen in de groep, de omgeving, het aanbod en de samenwerking met ouders. Al deze elementen bij elkaar zijn bepalend voor de pedagogische kwaliteit van een groep en dat is de focus van het Expertisecentrum.

De grote uitdaging is om alle professionals te bereiken met de op wetenschappelijke basis ontwikkelde kennis. Want als zij zich bewust zijn van deze kennis en dit toepassen in hun praktijk, neemt de pedagogische kwaliteit toe.

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Terugblik 2024	6
Kennis ontwikkelen	7
Kennis borgen	8
Kennis verspreiden	9
PiB	13
2. Communicatie	17
3. Organisatie	21
4. Financieel beheer en interne beheersing	23
5. Jaarrekening 2024: volgt na goedkeuring jaarrekening 2024	26
Bijlagen	28
1. Wetenschappelijke bronnen per onderwerp	29
2. Praktijkvoorbeelden per onderwerp	32
3. Tools per onderwerp	33
4. Samenstelling ontwikkelteams	34

Voorwoord

Sinds 2020 heeft het Expertisecentrum Pedagogische Kwaliteit Kinderopvang vanuit de wens van de sector drie taken: kennis ontwikkelen, kennis borgen en kennis delen. Vanaf 2021 is ook het zelfevaluatie-instrument PiB onder beheer van het Expertisecentrum gekomen. Om het toepassen van al deze informatie en kennis nog gemakkelijker te maken in de ontwikkeling van kwaliteit, is in 2024 een projectsubsidie 'kennis toepassen' aangevraagd en gekregen. Hiermee kunnen wij in de breedste zin van het woord bijdragen in de kwaliteitsontwikkeling van de kinderopvang in Nederland.

Je zou kunnen zeggen: de cirkel is rond. Organisaties en pedagogisch coaches kunnen de kwaliteit van hun praktijk meten met behulp van PiB en op basis daarvan inzetten op die elementen die ruimte laten voor verbetering met de informatie van het Expertisecentrum.

Hoewel we steeds meer pedagogisch coaches en professionals weten te bereiken, blijft het een grote uitdaging om alle ruim 100.000 kinderopvangprofessionals te bereiken met alle ontwikkelde kennis. We zijn daarbij afhankelijk van de professionals zelf: willen zij gebruikmaken van ons aanbod in webinars, podcasts, pedagogisch practica en het Kennisspel? Ook zijn we afhankelijk van hun 'bazen': weten zij van het aanbod van het Expertisecentrum, stimuleren zij hun medewerkers om daar gebruik van te maken en bieden zij de mogelijkheid?

Veel van het aanbod is gratis. Dat gratis gebruik kan alleen door de vrijwillige bijdrage in de bekostiging door inmiddels 160 kinderopvangorganisaties en de aanvullende subsidie van 45% van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Door alle activiteiten en vragen die we binnenkrijgen, hebben we veel contact met mensen uit de praktijk. Er is veel interesse in en vraag naar de onderwerpen die wij behandelen. Zo heb ik ook in 2024 veel bestuurders en professionals gesproken die met de vraag kwamen: "Kunnen jullie ook aandacht hebben voor onderwerp X?" Met trots kon ik dan vaak zeggen: "Dat hebben we al beschikbaar, kijk maar eens op onze website in de pedagogische kennisbasis!"

Kortom: we zijn goed op weg en het kan altijd een stukje beter. Ik kijk vol vertrouwen naar 2025. We gaan met z'n allen op volle kracht vooruit!

drs. Yvette Vervoort
Directeur Expertisecentrum Kinderopvang

Maart 2025

1. Terugblik 2024

De bekostiging blijft aandacht, inspanning en tijd vragen. De vrijwillige bijdrage door individuele kinderopvangorganisaties is de basis van het budget. In 2024 lag de focus van de wervingscampagne op het bereiken van de 100 grootste kinderopvangorganisaties. Eind 2024 deden 63 van hen mee. Daarnaast sluiten met name kleine organisaties aan. In totaal zijn 160 kinderopvangorganisaties aangesloten bij het Expertisecentrum.

Mijlpalen 2024

Ook in 2024 zijn er een aantal gebeurtenissen geweest die het jaar markeren. Gebeurtenissen waar we trots op zijn en die we onze mijlpalen mogen noemen:

Maand	Mijlpaal
Januari	Voortbestaan Expertisecentrum is voortaan gekoppeld aan de impact Start ontwikkeling PiB-PO
Februari	
Maart	Kennisspel; 1 ^e podcast nieuwe serie
April	Kaartenset Spel en Spelbegeleiding Start samenwerking LEJK voor de doorgaande lijn Start ontwikkelteam buitenruimte Gebruikersonderzoek PiB
Mei	Uitbreiding helpdesk PiB; toekenning projectsubsidie kennis toepassen Start ontwikkelteam bewegen
Juni	Gebruikersonderzoek
Juli	
Augustus	Begroting en aanvraag structurele subsidie 2025 Start ontwikkelteam relatie professional kind
September	3 ^e live congres; onderzoeksagenda aangeboden aan ministerie SZW; 1 ^e ROC gebruikt PiB-KO
Oktober	Denksessie rol Expertisecentrum met bestuur en stakeholders
November	Kennisspel
December	PiB-PO is gebruiksklaar

Gebruikersonderzoek

In de zomer is via de Nieuwsbrief uitgevraagd of en hoe zij de informatie van het Expertisecentrum gebruiken en wat een mogelijk effect is. In totaal hebben 96 respondenten gereageerd, de meeste respondenten zijn professionals van grotere organisaties.

Conclusies

Een woord vooraf: mogelijk hebben vooral betrokken respondenten gereageerd en deelgenomen aan dit ervaringenonderzoek. Het is een open uitnodiging geweest, er is geen zicht op de non-respons en de representativiteit daarvan. Van de respondenten was meer dan de helft pedagogisch coach van middelgrote tot grote organisaties. Ook bestuurders, leidinggevend, pedagogisch medewerkers en gastouders reageerden. Uit de antwoorden van de 96 respondenten is het volgende te concluderen:

- Er is door de respondenten het meest ervaring opgedaan met de **webinars, tools** en **praktijkvoorbeelden**.
- Zowel pedagogisch medewerkers, gastouders en professionals die hen coachen, managen of besturen geven aan dat vrijwel alle informatie/producten **invloed hebben gehad op kennis/houding en handelen** van de professionals en hebben **bijgedragen aan de pedagogische kwaliteit** in de organisatie. Men was hier nagenoeg unaniem over, met uitzondering over de Coachkamer.
- De overgrote meerderheid vindt **professionalisering** in al haar facetten (wetenschappelijke en praktijk-input, na- en bijscholing in de kinderopvang **belangrijk**.
- De overgrote meerderheid onderschrijft **de rol van het expertisecentrum** daarbij.

Kennis ontwikkelen

Een van de taken van het Expertisecentrum is het ontwikkelen van kennis op basis van wetenschappelijke inzichten. Dat doen we met ontwikkelteams. Elk ontwikkelteam bestaat uit een onderzoeker die verbonden is aan een universiteit of hogeschool. In 2024 waren dit het Mulier Instituut, de Hogeschool van Amsterdam en de Universiteit van Amsterdam.

De onderzoeker van elk ontwikkelteam verzamelt wetenschappelijke bronnen. Door van elke bron ook een kern te formuleren, maken we het wetenschappelijke inzicht toegankelijk. Voor elk ontwikkelteam geldt dat de onderzoeker samen met ongeveer tien professionals uit de praktijk de pedagogische kennisbasis samenstelt. Dat maakt ons werk uniek.

In totaal hebben 25 kinderopvangprofessionals in de ontwikkelteams meegewerkt aan de formulering van de pedagogische kennisbasis, de praktijkvoorbeelden en de tools. De professionals werken allemaal bij een andere kinderopvangorganisatie.

Vier onderwerpen

In 2024 zijn drie - door de sector zelf aangedragen - onderwerpen uitgewerkt door drie verschillende ontwikkelteams: buitenruimte, bewegen, en relatie kind en professional.

Het vierde onderwerp doorgaande lijn is in samenwerking met het Landelijk Expertisecentrum Jonge Kind (LEJK) ontwikkeld. De praktijkvoorbeelden zijn via de nieuwsbrief Expertisecentrum en de socials verzameld. Zeventien professionals die werken in kindcentra hebben de praktijkvoorbeelden beschreven.

"Ik heb me aangemeld voor het ontwikkelteam buitenruimte, omdat ik zie dat professionals zoekende zijn naar de mogelijkheden die de buitenruimte te bieden heeft."

Fien de Hoop • clustermanager Kinderopvang op Stoom

Onderzoeksagenda

Uit de ontwikkelteams blijkt dat er heel weinig onderzoek is naar de pedagogische praktijk in Nederland. Dit is aanleiding geweest om de onderzoeksagenda samen te stellen, met de focus op de pedagogische kwaliteit van kinderopvang.

Het Expertisecentrum heeft in co-creatie met input van de sector en van de Universiteit van Amsterdam, Universiteit Utrecht en Universiteit Leiden een lijst van tien onderwerpen samengesteld die relevant zijn voor de ontwikkeling van de pedagogische kwaliteit. In juni 2024 is door de sector gestemd op deze lijst van tien onderwerpen. Dit waren de drie onderwerpen met de meeste stemmen:

1. Welke inzet van de pedagogisch coach heeft effect op de pedagogische kwaliteit? Omdat er in de praktijk grote verschillen zijn in de manier waarop de pedagogisch coach wordt ingezet.
2. Wat bedoelen we met zorgkinderen en welke ondersteuning kan de kinderopvang bieden? Omdat er in praktijk een toename is en het ten koste kan gaan van de andere kinderen in de groep.
3. Is een bepaalde vaardigheid of competentie van de pedagogisch professional cruciaal voor de pedagogische kwaliteit? Omdat je dan de coaching en professionalisering gericht kan inzetten.

Deze 3 onderwerpen zijn door het Expertisecentrum samen met Ruben Fukkink uitgewerkt tot drie beknopte onderzoeksvoorstellen. Het resultaat van de onderzoeken geeft wetenschappelijke inzichten die door individuele kinderopvang organisaties zelf vertaald kan worden naar hun specifieke situatie.

De onderzoeksagenda is aangeboden aan Sander Verbaan, directeur Directie Kinderopvang ministerie SZW, tijdens het jaarlijks congres in september 2024.

Kennis borgen

De website van het Expertisecentrum is dé plek waar alle ontwikkelde informatie beschikbaar is. De informatie is te vinden in de digitale bibliotheek. In 2024 is hard gewerkt aan de doorontwikkeling van de website.

Homepage

De homepage is meer dynamisch gemaakt, met steeds de meest actuele blogs en activiteiten.

Doelgroep pagina's

De informatie in de bibliotheek is oorspronkelijk gemaakt voor pedagogisch coaches. Inmiddels blijkt deze informatie ook interessant te zijn voor pedagogisch professionals die direct met de kinderen werken, bestuurders, gastouders, studenten en ouders die gebruikmaken van kinderopvang. Daarom zijn er doelgroep pagina's toegevoegd met informatie die het beste aansluit bij de betreffende doelgroep.

Herindeling bibliotheek

De beschikbare informatie op de website neemt steeds verder toe. Steeds meer onderwerpen zijn uitgewerkt tot wetenschappelijke bronnen, praktijkvoorbeelden en tools. Ook is er inmiddels veel extra achtergrondinformatie beschikbaar, zoals lees-en luistertips, blogs en een overzicht van lopend onderzoek. Om al deze verschillende soorten informatie gemakkelijk vindbaar te maken, is de bibliotheek opnieuw ingedeeld.

Theoretische kader

Op de pagina's met de theoretische kaders zijn in één oogopslag de belangrijkste feiten te zien en een overzicht van het aantal wetenschappelijke bronnen, praktijkvoorbeelden en tools. Tot slot zijn de pagina's levendiger gemaakt met blogs.

Kennis verspreiden

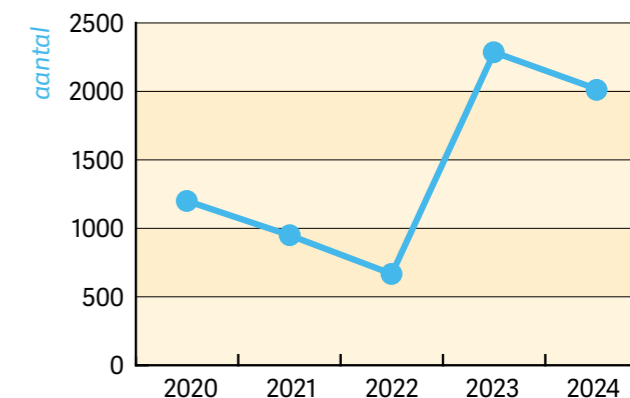
De website is een passieve manier om kennis te delen. We geven de professionals ook de mogelijkheid om actief kennis te vergaren. Dat doen we met ons aanbod van verschillende activiteiten zoals het Kennisspel in maart en november, webinars en podcasts. En met fysieke bijeenkomsten zoals pedagogisch practicum en CoachKamers. Op al deze manieren houden wij contact met de professionals in de praktijk.

Online activiteiten

Met de online activiteiten bereiken we de meeste professionals. In onderstaande tabel wordt het aantal deelnemers aan de online bijeenkomsten weergegeven.

Hierna wordt een toelichting gegeven op de online activiteiten.

Overzicht aantal deelnemers webinars

Overzicht en deelnemers van activiteiten in 2024

onderwerp	vorm	aantal deelnemers
<i>online activiteiten</i>		<i>totaal: 2236</i>
Duurzaamheid	webinar	252
PiB	webinar	37
PiB	webinar	35
Risicovol spel	webinar	276
Spel en spelbegeleiding	webinar	600
Buitenruimte	webinar	350
Bewegen	webinar	290
Exploratie baby's	webinar	386
Doorgaande lijn	online bijeenkomst	10
<i>fysieke bijeenkomsten</i>		<i>totaal: 359</i>
Coachkamer 1		11
Coachkamer 2		8
Coachkamer 3		7
Positieve gedragsondersteuning	pedagogisch practicum	32
Spel en spelbegeleiding	pedagogisch practicum	32
Profileren BSO	pedagogisch practicum	19
Risicovol spel	pedagogisch practicum	20
Congres		230
totaal aantal bereikte professionals		2595

Webinar

Het gratis webinar is een laagdrempelige manier om nieuwe kennis aan pedagogisch professionals te bieden. De webinars zijn vooral bedoeld om de wetenschappelijke inzichten over te dragen en inspiratie aan te reiken op basis van tips uit de praktijk. Daarnaast willen we met de webinars het bereik en de naamsbekendheid van het Expertisecentrum vergroten.

Een webinar duurt anderhalf uur en bestaat uit drie blokken. Elk blok begint met een introductiefilmpje, waarna de betreffende onderzoeker de wetenschappelijke inzichten presenteert. Vervolgens doet de professional uit de praktijk suggesties vanuit de praktijk van het ontwikkelteam. Deelnemers aan het webinar worden met polls actief betrokken. Ook is er veel ruimte om vragen te stellen, die tijdens het webinar worden beantwoord door de onderzoeker of de professional. De webinars worden opgenomen in een studio, zodat professionals de samenvatting kunnen terugkijken op een moment wanneer het hen het beste uitkomt. Op deze manier bieden we iedereen¹ de gelegenheid om de nieuwe kennis te kunnen verkrijgen.

Sinds april 2024 ontvangen de deelnemers een certificaat van deelname. In totaal zijn in 2024 voor 3 verschillende webinars 197 certificaten uitgereikt.

Podcast

In 2024 is gestart met een nieuwe serie podcasts. De opzet is vergelijkbaar met die van een webinar: de betreffende onderzoeker vertelt over de wetenschappelijke inzichten en de professional uit de praktijk doet suggesties en geeft tips voor de vertaling naar de praktijk. De podcasts worden in dezelfde studio opgenomen. Een groot voordeel van een podcast is dat iedereen deze kan beluisteren op het moment dat het hem of haar beste uitkomt.

In 2024 zijn podcasts opgenomen over: groepsdynamica, bewegen, buitenruimte, groepsdynamica, waarde van kinderopvang, spel en spelbegeleiding en samenwerken ouders.

Podcast cijfers		
	2023	2024
Podcast luisteraars <i>Hoe dan in kinderopvang</i>	5127	1361
Podcast downloads <i>Hoe dan in kinderopvang</i>	6425	4858
Podcast luisteraars <i>Pedagogiek in de kinderopvang</i>	0	980
Podcast downloads <i>Pedagogiek in de kinderopvang</i>	0	2517

Het Kennisspel 2024: cijfers en bevindingen

Het Kennisspel² vond in maart en november plaats. Deze laagdrempelige manier van kennisdeling vergroot de bewustwording van de deelnemers over de inhoud en het belang van hun vak. Wanneer zij samen met collega's deelnemen, bieden de vragen en antwoorden een waardevolle aanleiding voor een pedagogische dialoog met zowel collega's als ouders. Tijdens het spel is er volop interactie, waarbij deelnemers niet alleen reageren op de vragen, maar ook op elkaar.

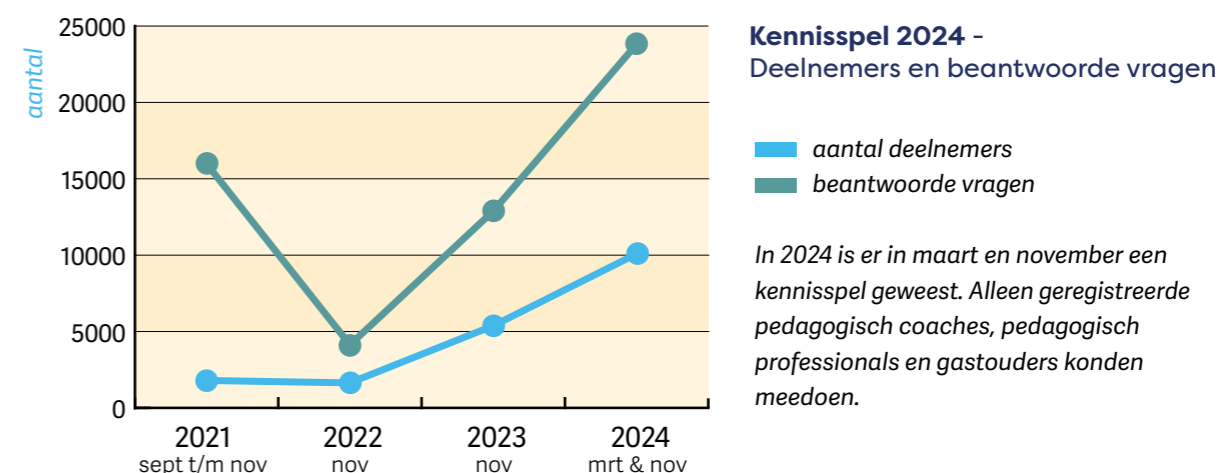
¹ Terugkijken van de webinars kan alleen met de code die organisaties krijgen als zij bijdragen aan de bekostiging van het Expertisecentrum

² Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat regelmatig bezig zijn met vakinhoudelijke vraagstukken de beste manier is om kennis op te doen en te onderhouden. Deelnemers aan het Kennisspel ontvangen twee keer per week per mail een 'Vraag van Vandaag' over een pedagogisch onderwerp/casus. Het online kennisspel is ontwikkeld door Redgrasp (www.redgrasp.com) en wordt in de medische wereld succesvol ingezet om de kennis over protocollen bij medisch professionals actueel te houden.

Tijdens het spel geven we altijd antwoord op alle vragen en suggesties van de deelnemers. De vraag over autonomie voor het kind leverde de meeste interactie op: in hoeverre kunnen kinderen zelf beslissen of ze aan een activiteit meedoen? In de evaluatie kwam naar voren dat gastouders meer vragen willen die aansluiten bij de gastouderopvang. Veel deelnemers vonden het na afloop jammer dat het spel alweer afgelopen was!

"Als je het beste antwoord kiest, krijg je uitleg waarom dat het beste antwoord is. Als je een andere optie kiest, staat er zoiets als: ja, dat zou kunnen, maar dit zou je óók nog kunnen doen. In alle gevallen leer je dus op een positieve manier bij. Je wordt ertoe aangezet om na te denken over je eigen handelen. Ik vond het echt ontzettend leuk."

Linda van Houwelingen • Pedagogisch coach

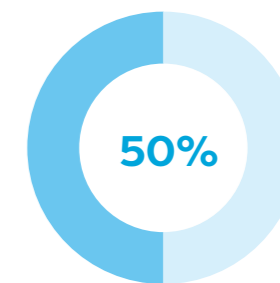
Kennisspel 2024

➔ **23.815** beantwoordingen
➔ **79%** correcte antwoorden

Makkelijkste vraag: Groepsdynamica (100%)
Moeilijkste vraag: Buitenruimte (14%)

4.909
Ontvangers

27%
Response rate
Gemiddelde beantwoording per vraag

Participatie
Minimaal één beantwoording in 2024

Fysieke bijeenkomsten

Verschiede fysieke bijeenkomsten bieden professionals mogelijkheden om hun kennis op een andere manier te verdiepen en te verbreden. De informatie die gedeeld wordt tijdens een fysieke bijeenkomst bekijft over het algemeen beter, waardoor deze manier van kennis delen meer en langer effect heeft. Bovendien wordt het live uitwisselen van ervaringen met collega's van andere organisaties hoog gewaardeerd door de deelnemers.

Het aantal deelnemers aan fysieke bijeenkomsten is lager dan tijdens de online bijeenkomsten. Ook zijn niet alle geplande fysieke bijeenkomsten doorgegaan omdat er te weinig aanmeldingen waren. Navraag heeft ons geleerd dat hier verschillende redenen voor zijn, zoals te veel reistijd, geen vervanging mogelijk, of het opleidingsbudget is op.

In de tabel op pagina 9 staat het overzicht van het aantal deelnemers aan fysieke bijeenkomsten. Hieronder wordt een toelichting gegeven op de fysieke bijeenkomsten.

Pedagogisch practicum

De pedagogisch practicum's zijn bedoeld voor pedagogisch coaches en -beleidsmedewerkers, maar in de praktijk nemen soms ook pedagogisch professionals en locatiemanagers deel. Het practicum duurt altijd één dag. Het programma bestaat uit een toelichting op de wetenschappelijke inzichten door de onderzoeker van het ontwikkelteam, gekoppeld aan een tool of praktijkvoorbeeld door een professional. De deelnemers gaan actief aan de slag met het samenstellen van een eerste plan van aanpak voor hun eigen organisatie. Navraag leert ons dat deelnemers het uitwisselen van ervaringen met collega's van andere organisaties heel waardevol vinden.

Sinds medio 2024 ontvangen de deelnemers een certificaat van deelname. In totaal zijn in 2024 voor 4 verschillende practicum's 79 certificaten uitgereikt.

CoachKamer

Het programma van de in totaal drie CoachKamers is gericht op de coaching zelf. Met een CoachKamer wisselen pedagogisch coaches en beleidsmedewerkers onder begeleiding van het Expertisecentrum ervaringen uit. Ook verbreden en verdiepen zij hun kennis op het gebied van coaching. Het programma is gebaseerd op de cyclus van coaching, die een wetenschappelijke basis heeft.

De drie Coach Kamers sluiten op elkaar aan, maar de drie bijeenkomsten zijn ook 'los' te volgen. Ook voor de CoachKamers geldt dat het uitwisselen van ervaringen met collega's van andere organisaties als positief wordt ervaren.

Congres

Op 26 september is het derde grote live evenement georganiseerd: het congres Wetenschap ontmoet Praktijk. Tijdens het congres werden wetenschappelijke inzichten gedeeld, gecombineerd met ervaringen uit de praktijk. Het programma bestond uit een ochtend- en middagdeel, met plenaire sprekers en deelsessies.

Deze plenaire sprekers hebben actuele onderwerpen toegelicht op basis van recent onderzoek:

- prof. Ruben Fukkink (Universiteit van Amsterdam): internationaal beeld van het stelsel kinderopvang onderwijs en het effect op kwaliteit;
- prof. Helma Komen (Universiteit van Amsterdam): belang van de relatie professional kind.

De deelsessies bestonden uit vier onderwerpen van de pedagogische kennisbasis, namelijk: buitenruimte, risicovol spel, kindparticipatie en doorgaande lijn. Ook was er een mini CoachKamer. Er zijn drie onderwerpen toegevoegd die actueel zijn: veilig slapen, media wijsheid en de natuur als pedagogische omgeving (ZonMW-programma 2023).

Per deelsessie zijn steeds de wetenschappelijke inzichten gepresenteerd door de onderzoeker van het betreffende ontwikkelteam. Ook heeft steeds een van de deelnemers van het ontwikkelteam de praktijk-

ervaringen en/of tool toegelicht. Tijdens de mini CoachKamer konden de deelnemers kennismaken met een coachingsmodel. Tijdens alle deelsessies was er veel gelegenheid voor interactie.

Tijdens het congres is ook de primeur geweest van de documentaire Buitenbaby's. Deze documentaire is gemaakt door Hogeschool Leiden. Tot slot is de onderzoeksagenda kinderopvang officieel overhandigd aan Sander Verbaan van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Van het congres is een beeldverslag gemaakt dat aan alle deelnemers is gestuurd. Het beeldverslag is ook op de website te vinden. De deelnemers hebben bovendien alle presentaties als pdf toegestuurd gekregen.

Kaartenset Spel in Zicht

Wat geen fysieke bijeenkomst is, maar wél nieuw was in 2024, is de kaartenset 'Spel in Zicht'. Het ontwikkelteam Spel en Spelontwikkeling heeft de aanzet gegeven voor de ontwikkeling van deze nieuwe tool. Met verschillende kaarten worden deelnemers uitgedaagd om de ontwikkeling van spel te oefenen door Verkennen, Verbinden en Verrijken. Elke kaart bevat een afbeelding met tekst als toelichting op een fase in de spelontwikkeling van kinderen. Ook zijn er kaarten met speelschema's. In totaal zijn er 700 kaartensets gemaakt. De kaartenset is uitgedeeld tijdens het congres en verkocht op bestelling.

PiB

Sinds 2021 heeft het Expertisecentrum het zelfevaluatie-instrument Pedagogische praktijk in Beeld³ (PiB) in beheer.

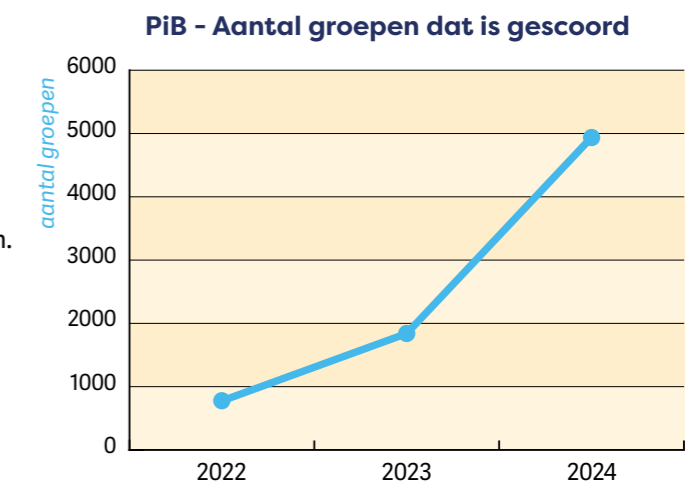
Ook in 2024 is gewerkt aan de doorontwikkeling van PiB. Dit bestond onder andere uit het verbeteren van het gebruikersgemak en het toevoegen van nieuwe functionaliteiten. Dat zijn:

- inhoudelijke aanpassing van item kwaliteit en leefomgeving, in overleg met Mirjam Gevers, NCKO
- toegevoegd: Rapportage op interactievaardigheden
- toegevoegd: Overzicht van wanneer en welke groepen zijn gescoord
- gewijzigd: Geactualiseerde itemlijsten als pdf
- toegevoegd: Navraag items bij VE-groepen

Nieuw is het gebruik door een ROC, als onderdeel van de opleiding van BBL-studenten⁴. Op verzoek van de gebruikers is ook een versie PiB-PO ontwikkeld, om te gebruiken in de onderbouw van het basisonderwijs.

Gebruikers PiB

In 2024 gebruikten in totaal 49 (N2023 = 45) kinderopvangorganisaties PiB. Dat zijn 7 nieuwe organisaties. Er zijn ook 3 kleinere organisaties gestopt met PiB. De groei in 2024 komt vooral door de toename van het aantal gescoorde groepen. Organisaties beginnen het gebruik van PiB vaak met een beperkt aantal groepen en breiden dat na verloop van tijd uit.

³ PiB is ontwikkeld door NJi, het Nederlands Jeugdinstituut, en KindeRdam, kinderopvangorganisatie in Rotterdam en omstreken, samen met twee commerciële partijen en met een financiële bijdrage van Kindwijzer, een samenwerkingsverband van ongeveer tien kinderopvangorganisaties.

⁴ BBL is de BeroepsBegeleideLeergang, werken en leren tegelijk.

Ontwikkeling van het aantal geobserveerde groepen per jaar

De groei van het gebruik van PiB komt doordat meer organisaties PiB gaan gebruiken en vooral door toename van het aantal gescoorde groepen. Hoe donkerder hoe meer groepen.

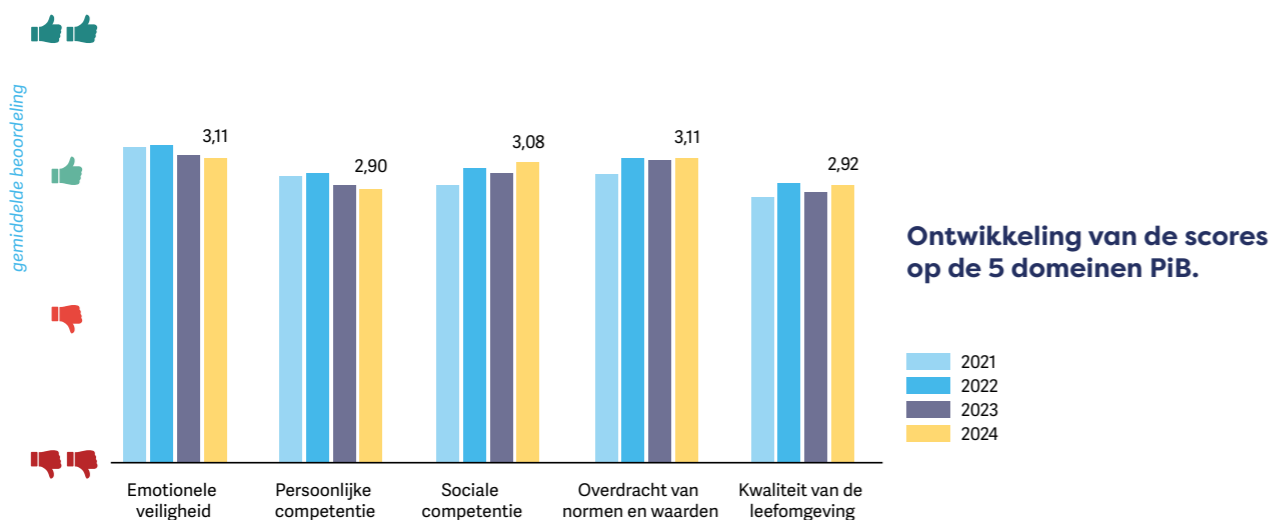
In 2024 zijn twee online webinars georganiseerd om de bekendheid van PiB te vergroten. In totaal hebben daar 150 geïnteresseerden aan deelgenomen. Na elk webinar is er een vrije 'Instuif' voor deelnemers die een demonstratie willen. Ongeveer 10% van de webinardeelnemers maakt daar gebruik van. Zij krijgen, als ze dat willen, de mogelijkheid om ook zelf een week te werken met PiB in een 'proeftuintje'.

Landelijk beeld

Net als in 2022 en 2023 is het totaal van alle observaties in 2024 geanalyseerd. Daarvoor werden de observatie-data omgezet naar een geanonimiseerd bestand waarin alleen nog het jaar van observatie, soort kinderopvang (kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang, peutergroep) en de leeftijdsgroep te herkennen is.

De conclusies:

- Net als in 2023 is 'Emotionele veiligheid' het meest beoordeeld. Het is ook met de hoogste kwaliteit beoordeeld. Met name de *communicatie tussen beroepskrachten en kinderen* scoort hoog.
- De meeste verbeterkansen liggen bij 'Persoonlijke competentie' (kinderen de mogelijkheid bieden om (leer)ervaringen op te doen en bij 'Kwaliteit van de leefomgeving' (*programma en de activiteiten*).
- De doelen voor pedagogische kwaliteit scoren op de peutergroepen relatief het hoogst.
- Uit de herhaalde meting bij dezelfde groepen in de periode 2023-2024 bleek een duidelijke vooruitgang op de doelen 'Kwaliteit van de leefomgeving' en 'Sociale competentie'.
- De interactievaardigheden werden tenminste als voldoende beoordeeld. Met name het welbevinden van kinderen en sensitieve responsiviteit scoren goed.
- 'Zicht op ontwikkeling' scoort in net iets meer dan 50% van de groepen positief.

Helpdesk

De helpdesk is in 2024 uitgebreid met een intermediair. In totaal bestaat de helpdesk nu uit vier personen. De meest eenvoudige vragen worden direct door de eerstelijns helpdesk beantwoord. Vragen die meer specifiek zijn, worden eerst uitgevraagd door de tweedelijns helpdesk en daarna beantwoord of doorgestuurd naar de twee specialisten. Elke vraag krijgt een automatische ontvangstbevestiging. De specifieke beantwoording vindt zo snel mogelijk en uiterlijk binnen twee werkdagen plaats. Dit kan ook een procesantwoord zijn.

Overzicht van aantal en aard van de helpdeskvragen

Soort vraag	totaal 2022	totaal 2023	totaal 2024
Beoordelingen/rapportages/observaties/vragenlijsten	45	83	85
Inloggen/account/gebruikers/beheerders/rechten	77	223	207
Groepen/locaties/vestigingen/leeftijden	45	41	62
Scholing/pilot	3	3	11
Techniek/kwaliteit/veiligheid	23	31	51
Totaal	193	381	416

De meeste vragen gaan over inloggen/account/gebruikers/beheerders/rechten. Dat komt doordat een aantal organisaties het gebruik hebben uitgebreid naar meerdere locaties en groepen.

Doorontwikkeling

In april 2024 is een online gebruikersonderzoek gedaan onder de gebruikers PiB. De uitkomsten daarvan bieden input voor de doorontwikkeling van PiB.

De opbrengst gebruikersoverzicht; 245 respondenten van 36 verschillende organisaties

- 94% van de deelnemers vindt het positief dat de pedagogische kwaliteit gemonitord wordt in de organisatie. De overgrote meerderheid is van mening dat ze daardoor betere opvang kunnen bieden.
- Gebruikers zijn positief over het nut van PiB: 85% vindt het een nuttig instrument.
- PiB heeft effect op het werk: de meerderheid is door PiB bewuster bezig met het werk, heeft meer zicht op de sterke en zwakke kanten van de groep en kan de uitkomsten van PiB gebruiken als aanknopingspunten voor pedagogisch beleid.
- Coaches geven aan dat ze met PiB duidelijker kunnen aangeven wat ze van PM'ers verwachten. Medewerkers vinden dat ze door PiB betere gesprekken met collega's voeren over pedagogische kwaliteit.
- PiB wordt over het algemeen als gemakkelijk in gebruik ervaren.

PiB en onderwijs

De afgelopen tien jaar is de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang steeds verder uitgewerkt en inmiddels is het, in diverse vormen, de norm. In alle varianten is sprake van het creëren van een doorgaande lijn van peuter- naar kleutergroepen. Vanuit die doorgaande lijn is de behoefte ontstaan om ook in de onderbouwgroepen zicht en grip te hebben op de pedagogische kwaliteit.

Aansluitend bij de wens uit de praktijk om de doorgaande lijn concreet te kunnen maken, is het uitgangspunt voor PiB-PO dat de item-pool daarvan zoveel mogelijk aansluit bij die van PiB-KO. De vergelijking van de item-pool PiB-KO met de acht kwaliteitsgebieden van het onderzoekskader PO⁵ blijkt niet een-op-een te maken. PiB-KO heeft een iets andere inhoud, ordening en taal. Ook is deze gericht op dat wat de kinderen ontvangen in de groep. Het onderzoekskader PO is geformuleerd vanuit het perspectief wat de school doet/moet doen.

Vergelijking item-pools

De ontwikkelaars⁶ hebben de vergelijking van de PiB-KO items met de acht kwaliteitsgebieden van het onderzoekskader PO gemaakt. De conclusie is dat meerdere kwaliteitsgebieden PO bij hetzelfde PiB-item-KO geplaatst kon worden. Bijvoorbeeld OP1, OP2 of OP3. Hetzelfde geldt voor VS1 of VS2.

De vergelijking tussen de item-pool PiB-KO en het Utrechts Kwaliteitskader (UKK) is ook gemaakt. Ook die zijn niet een-op-een te vergelijken met de item-pool van PiB-KO. De 18 uitgewerkte speerpunten UKK zijn zeer gedetailleerd, PiB is breder uitgewerkt. Het UKK is gericht op het pedagogisch-didactisch handelen van de professional. PiB-KO is gericht op dat wat op de groep gebeurt, welke pedagogische interactievaardigheden de professional laat zien om het welbevinden, de betrokkenheid en de ontwikkeling van het kind te stimuleren.

Op basis van deze vergelijkingen is de item-pool PiB-PO samengesteld en het online zelfevaluatie-instrument PiB-PO ontwikkeld.

Ontwikkel- en klankbordgroep

Naast een ontwikkelgroep⁷ met een praktijkgerichte invalshoek is er een klankbordgroep samengesteld. De klankbordgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de PO-raad, ministerie OCW en ministerie SZW, onderzoekers op het terrein van het jonge kind, het SLO, NJi en een bestuurder van een Samenwerkingsverband Utrecht. De klankbordgroep heeft inhoudelijk geadviseerd en suggesties gedaan voor de communicatie richting het onderwijs.

5 De onderwijs inspectie houdt toezicht op basis van het Inspectiekader PO met acht kwaliteitsgebieden.

6 Simon Hay, Erik Jan de Wilde, Ivar Hoekstra en Yvette Vervoort, Expertisecentrum Pedagogische Kwaliteit Kinderopvang en Kobi Wanningsen, expert Jonge kind.

7 Ontwikkelgroep: Lowys Porquin, SCIO-groep, Tabijn en Omnis

2. Communicatie

De communicatie vanuit het Expertisecentrum heeft meerdere doelen: kennis verspreiden, het werven van deelnemers voor activiteiten, het werven van nieuwe organisaties die bijdragen aan de bekostiging en het vergroten van de naamsbekendheid.

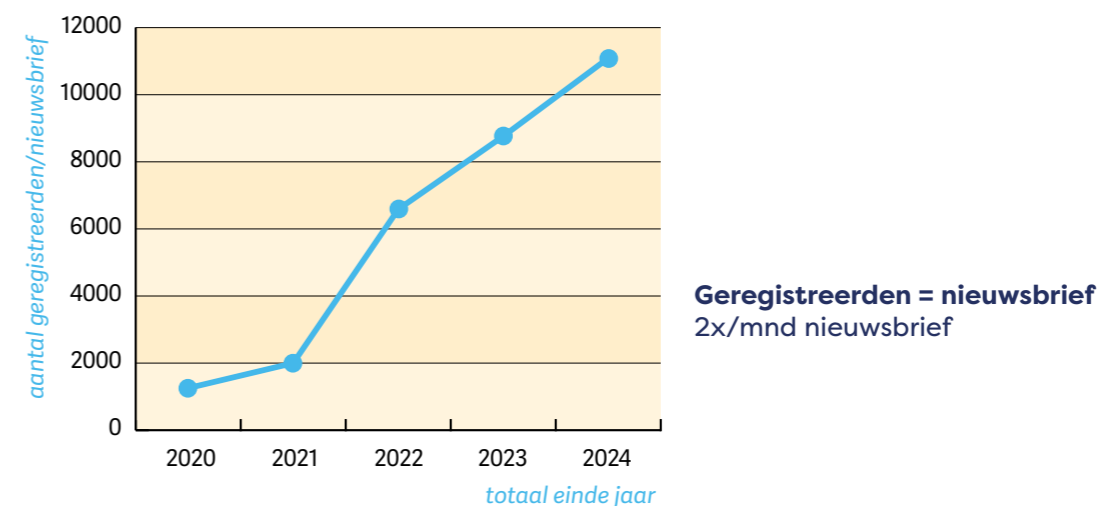
Nieuwsbrief

Ook in 2024 is de nieuwsbrief elke twee weken gestuurd naar alle geregistreerden. De inhoud van de nieuwsbrief bestaat uit een persoonlijk voorwoord van de directeur van het Expertisecentrum, een interessante blog of praktijkvoorbeeld, een lees- of luistertip en de agenda met komende activiteiten. Doel van de nieuwsbrief is kennis verspreiden en het werven van deelnemers voor activiteiten. Ook willen we de ontvangers inspireren en aan het denken zetten.

De nieuwsbrief wordt verzonden naar inmiddels 11.090 geregistreerden. Registratie is actief op eigen initiatief van de betreffende geïnteresseerde en gratis. Het zijn directeur/bestuurders, pedagogen, pedagogisch coaches, beleidsmedewerkers, pedagogisch professionals, gastouders, docenten van MBO-opleidingen, studenten. De nieuwsbrief heeft een open rate van 34,7% (in 2023: 35,9%) en een gemiddelde click-through rate van 6,1% (in 2023: 1,39%). Als vergelijking: de Nieuwsbrief KinderopvangTotaal heeft 5.763 betalende abonnees met een open rate van 34%.

PiB

Voor de gebruikers PiB is gestart met een nieuwsbrief PiB. In principe komt deze nieuwsbrief een keer per maand uit, tenzij er niets te melden is.

Website en socials

De website is hét communicatiemiddel van het Expertisecentrum. De digitale kennisbank is algemeen toegankelijk. Hierin staan alle wetenschappelijke bronnen, praktijkvoorbeelden ter inspiratie en tools als hulpmiddelen. Niet alle tools zijn voor iedereen toegankelijk, dit is afhankelijk van of een organisatie wel/niet bijdraagt aan de bekostiging.

Website

Uit de analyse van de bezoekersaantallen van de website blijkt dat 40,5% van de bezoekers via een organische zoekopdracht op onze website komt. Zij zoeken via Google en komen zonder advertentie op onze website. 29% komt direct op onze website terecht, zij typen dus bewust het adres van onze website in zonder zoekmachine.

Via emails komt maar liefst 47,13% op onze site terecht. Dit kan zijn door middel van de nieuwsbrief, via andere emailmarketing van het Expertisecentrum of collega's die mails over het Expertisecentrum aan elkaar doorsturen.

De top vier meest bezochte pagina's zijn:

1. **Homepage**
2. **Pedagogische kennisbasis**
3. **Inloggen**
4. **Bibliotheek**

De structurele berichten op de social media-kanalen hebben resultaat. Het aantal bezoekers van de website is 15% hoger dan vorig jaar. Met name LinkedIn is gegroeid naar 6895 volgers, + 25% ten opzichte van 2024. Met Instagram zijn we dit jaar gestart en hebben we 520 volgers.

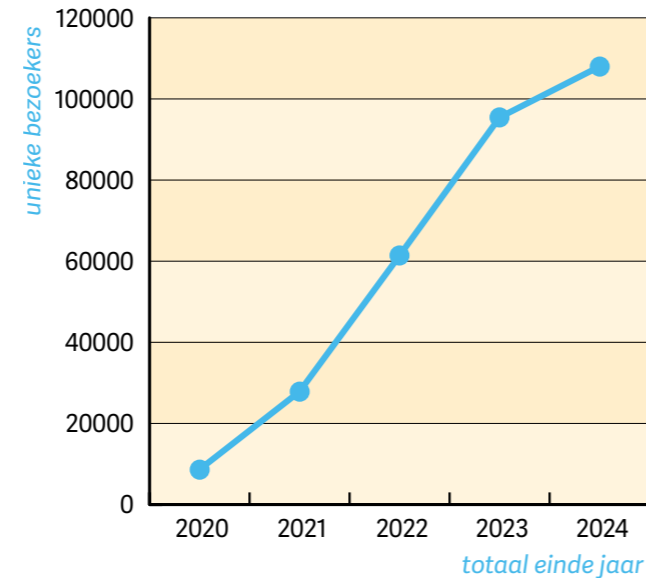
Socials

Twee keer per week plaatsen we berichten op de social media-kanalen, met als doel kennis verspreiden en het werven van deelnemers voor activiteiten. Ook werken we met deze berichten aan het vergroten van onze naamsbekendheid.

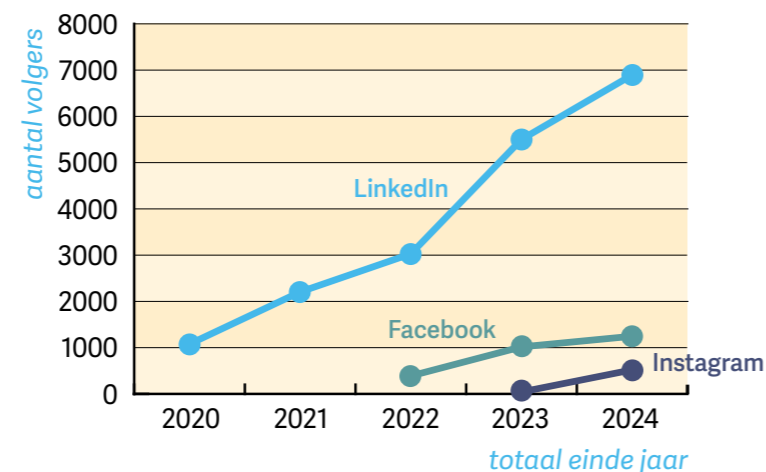
LinkedIn gebruiken we om organisch content te verspreiden. Facebook zetten we met betaalde advertenties in als middel om deelnemers voor activiteiten te werven en de naamsbekendheid te vergroten. En sinds eind 2023 plaatsen we dezelfde berichten op Instagram.

In 2024 hebben de social media-kanalen een sterke groei doorgemaakt. Het aantal LinkedIn-volgers is gestegen naar 6.895, een toename van 25% ten opzichte van vorig jaar. Dit laat zien dat LinkedIn een belangrijk platform blijft voor het bereiken van de doelgroep en het delen van relevante content.

Aantal unieke bezoekers per jaar

Volgers social media

Ook op Facebook is het aantal volgers gestegen naar 1.247, wat neerkomt op een groei van 23%. Ondanks de veranderingen in het algoritme blijft Facebook een waardevol platform voor het bereiken van de doelgroep, met name door gesponsorde content waarbij we betaald zorgen voor een bereik. De gesponsorde content heeft een aanzienlijk bereik gegenereerd, met een totaal van 366.089 bereikte accounts in 2024. Dit onderstreept het belang van strategische advertenties en promoties om een breder publiek te bereiken. We zetten deze advertenties voornamelijk in om onze activiteiten onder de aandacht te brengen en het Expertisecentrum meer bekendheid te laten krijgen.

De grootste groei vond plaats op Instagram, waar het aantal volgers explosief steeg van 43 naar 520 – een indrukwekkende toename van 1.109%. Steeds meer mensen zijn op zoek naar visuele content, daarom zijn we begonnen met Instagram. Doelgroep daar zijn met name gastouders en pedagogisch professionals. De groei is lastig door de algoritmen op Instagram.

De cijfers laten zien dat social media een steeds belangrijker kanaal wordt voor engagement en zichtbaarheid. De groei op alle platforms benadrukt de kracht van consistente content en gerichte communicatiestrategieën.

Overzicht van het gebruik van bestaande communicatiekanalen in 2024:

- **Management Kinderopvang:**
1000 abonnees: elke maand een vraag van de maand met toelichting en verwijzing naar de website, diverse aankondigingen van activiteiten en het Kennisspel
- **BBMP:**
ongeveer 1000 bestuurders en managers als abonnee: Hoe de Nederlandse kinderopvang zichzelf beoordeelt.
- **Kiddo:**
ongeveer 1000 pedagogisch professionals als abonnee: Kansen voor oudere kinderen in de BSO
- **Kinderopvangtotaal, een digitaal platform:**
diverse aankondigingen van activiteiten
- **Congres Landelijke IKC dag:**
introdactie PiB-KO en PO
- **Management onderwijs:**
introdactie van PiB-PO
- **Vakblad primair onderwijs**

Interne communicatie binnen de organisaties

Ook in 2024 hebben we kant-en-klare informatie aan communicatiemedewerkers van organisaties (die bijdragen aan de bekostiging) gegeven, die zij kunnen gebruiken voor hun intranet of de eigen nieuwsbrief. Op deze manier kunnen zij in hun eigen organisatie onze kennis verder te verspreiden en onze naamsbekendheid te vergroten.

3. Organisatie

Het Expertisecentrum Pedagogische Kwaliteit Kinderopvang werkt zonder winstoogmerk aan de ontwikkeling, borging en verspreiding van de pedagogische kennisbasis. Als kleine, onafhankelijke organisatie ondersteunen we het zelfbewustzijn van de professionals in de sector, dragen we bij aan de professionalisering en richten we ons extern op het bewustzijn van de waarde van kinderopvang in de maatschappij.

Stichting

Het Expertisecentrum is een stichting. Het bestuur bestaat uit vier leden die op persoonlijke titel zitting hebben en kennis en gezag inbrengen:

- Cees van Stijn, [voorzitter vanaf januari 2020](#)
- Bart Buurma, [penningmeester, secretaris vanaf januari 2023](#)
- Anne Marie de Koning, [lid vanaf april 2022](#)
- Els Maasdam, [lid vanaf april 2022](#)
- Nienke Willering, [lid vanaf januari 2020](#)

Het bestuur bewaakt de focus van het Expertisecentrum en neemt besluiten zodat het Expertisecentrum kan doorontwikkelen. Het bestuur heeft in 2024 vijf keer vergaderd. Tussentijds is het bestuur per e-mail op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en is er overleg en afstemming geweest. In oktober is er een denksessie geweest met een aantal stakeholders over met name de rol van het Expertisecentrum in het kader van de onderzoeksagenda.

In 2024 is het dossier BKK gecertificeerd vernietigd, de bewaar termijn is verlopen.

Directie

De directeur, Yvette Vervoort, is sinds 2020 verantwoordelijk voor de ontwikkeling en algehele coördinatie en planning van het Expertisecentrum. Zij heeft brede kennis, ruime ervaring en een groot netwerk in de kinderopvang en contacten in sectoren als het onderwijs en de zorg.

Team

De kennisontwikkeling vindt plaats in ontwikkelteams (zie de bijlage voor een overzicht van de deelnemers in 2024). De coördinator van de ontwikkelteams ondersteunt en faciliteert die teams.

Een kernteam zorgt voor de 'dagelijkse' organisatorische en uitvoerende werkzaamheden, mailverkeer, financiële administratie, projectondersteuning, communicatie en helpdesk PiB.

De vormgeving, tekstredactie en website-ontwikkeling is uitbesteed.

Het kernteam bestaat uit:

- Yvette Vervoort, [directeur](#)
- Annika de Haan, [coördinator ontwikkelteams en eindredacteur wetenschappelijke bronnen](#); Tanja Hak [tijdens zwangerschapsverlof](#)
- Jennifer Bootsma, [communicatie en projectondersteuner](#)
- Simon Hay, Erik Jan de Wilde, Ivar Hoekstra, Ivana de Hert en Crystal ten Hoeve; [team PiB](#)

Initiatiefgroep

De initiatiefgroep functioneert als 'kritische vriend' en sparringpartner in de ontwikkeling van het Expertisecentrum. De initiatiefgroep heeft in 2024 twee keer overleg gehad met de directeur. Er is onder andere gesproken over de onderzoeksagenda. Er is ook individueel overleg geweest met de leden van de initiatiefgroep.

Sinds 2020 bestaat de initiatiefgroep uit twee wetenschappers en een ondernemer in de kinderopvang:

- Annerieke Boland, [lector Jonge Kind, IPabo Amsterdam](#)
- Ruben Fukkink, [buitengewoon hoogleraar kinderopvang UvA](#)
- Robert Sanger, [bestuurder Kober kinderopvang](#)

Positionering Expertisecentrum

Door het toenemend aantal professionals dat gebruikmaakt van de beschikbare informatie, worden steeds meer professionals zich bewust van hun handelen. Dit draagt bij aan de pedagogische kwaliteit. Het Expertisecentrum versterkt bovendien zijn positie in de sector door het onderhouden, uitbreiden en verdiepen van contacten met het netwerk van belanghebbenden en de kring van betrokkenen, en doordat steeds meer onderzoekers zich aansluiten bij de ontwikkelteams.

Uit de sector komen elke week vragen binnen via de website. De meeste vragen zijn praktisch van aard: aanmelden, gebruik van de korting, gebruik van materialen. Er zijn ook specifieke vragen over inhoudelijke onderwerpen, kwesties op het gebied van regelgeving, open sollicitaties en bijdragen aan onderzoeken. Voor zover mogelijk geven we zelf antwoord of verwijzen we door naar andere organisaties.

4. Financieel beheer en interne beheersing

De begroting 2024 is vastgesteld door het bestuur van het Expertisecentrum. Voor PiB zijn de kosten en baten apart geregistreerd in de begroting en de boekhouding. Per trimester is tijdens reguliere bestuursvergaderingen steeds de actuele stand van zaken met betrekking tot de omzet en kosten besproken.

Het accountantskantoor doet per kwartaal de btw-aangifte, verzorgt de aangifte betalingen derden en stelt de jaarrekening samen. Het bestuur stelt de jaarrekening vast. De controle-accountant doet de werkzaamheden met betrekking tot de verantwoording van de subsidie.

De directeur bereidt samen met de financieel medewerker de maandelijkse betalingen voor. De penningmeester accordeert, de directeur doet de betalingen na akkoord van de penningmeester. De financieel medewerker verwerkt maandelijks de facturen in de boekhouding in Exact.

Budget

Het budget voor 2024 bestond uit de baten die gegenereerd werden door vrijwillige bijdragen van ondernemers in de kinderopvang, vergoedingen voor deelname aan activiteiten en het gebruik van PiB, aangevuld met een subsidie van 45% van het ministerie van SZW.

Bijdragen sector

In 2024 hebben 160 organisaties een vrijwillige bijdrage gedaan. In de loop van 2024 zijn 51 nieuwe organisaties gestart en 14 zijn gestopt. De redenen hiervoor liepen uiteen: wel ingeschreven maar nooit betaald, we kiezen dit jaar voor iets anders, we weten onvoldoende wat we eraan hebben, overgenomen door een grotere organisatie. Er zijn in Nederland in totaal 17.508 locaties. De organisaties die bijdragen aan de bekostiging hebben in totaal 7.667 locaties (44% van het totaal)

Wij geloven in een pedagogische aanpak die aansluit bij de diversiteit en talenten van elk kind. Om onze kwaliteit verder te versterken en bij te dragen aan de professionalisering van de kinderopvangsector, hebben wij besloten lid te worden van het Expertisecentrum Kinderopvang.

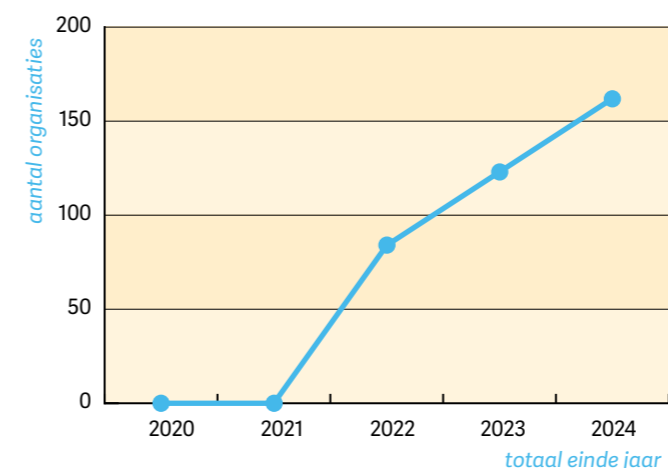
Met focus op:

- Kwaliteitsverbetering en Innovatie
- Kennisdeling en samenwerking
- Ondersteuning van medewerkers

Swazoom

Aantal investeerders

Overzicht van het aantal organisaties dat vrijwillig bijdraagt aan de bekostiging van het Expertisecentrum

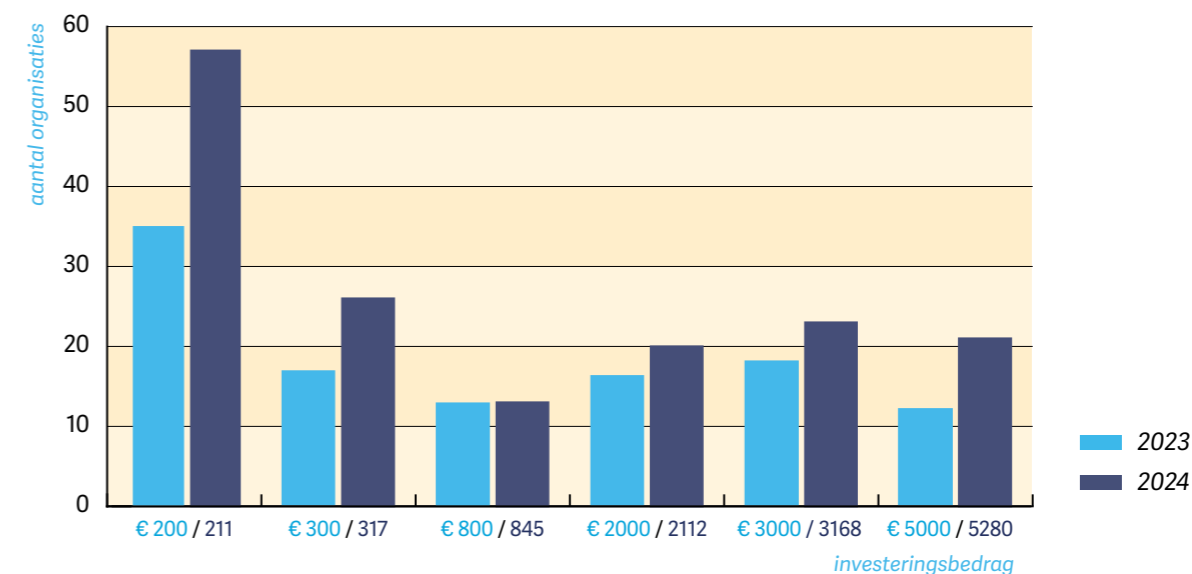

Bijdrage	Omzet
€ 211	Omzet tot € 1 miljoen
€ 317	€ 1 miljoen tot € 2 miljoen
€ 845	€ 2 miljoen tot € 5 miljoen
€ 2.112	€ 5 miljoen tot € 10 miljoen
€ 3.168	€ 10 miljoen tot € 25 miljoen
€ 5.280	€ 25 miljoen en meer

Vrijwillige bijdrage 2024 op basis van een staffel gekoppeld aan de omzet. Bedragen zijn inclusief btw.

Aantal organisaties per staffel

Vooral kleine organisaties sluiten zich aan bij het Expertisecentrum.

Activiteiten

In 2024 heeft het Expertisecentrum verschillende activiteiten georganiseerd om de ontwikkelde kennis te verspreiden onder de pedagogisch professionals. Om ze kennis te laten maken met deze activiteiten, zijn die grotendeels als webinars kosteloos aangeboden, zie ook pagina 10. Voor deelname aan de fysieke activiteiten betalen de deelnemers een, in principe kostendekkende, vergoeding. Deelnemers van organisatie die bijdragen aan de bekostiging van het Expertisecentrum krijgen 30% korting.

Inkomsten PiB

Het doel is om zo veel mogelijk organisaties met PiB te laten werken, omdat ze daarmee grip en zicht krijgen op hun pedagogische kwaliteit. Met de uitkomsten van PiB kunnen zij gericht en structureel werken aan een verbetercyclus. De hoogte van de bijdrage voor het gebruik van PiB wordt bewust zo laag mogelijk gehouden om te voorkomen dat de kosten een belemmering zijn voor het gebruik.

In 2024 hebben in totaal 50 organisaties PiB gebruikt. Dat zijn 8 nieuwe organisaties, er zijn 5 organisaties gestopt. Een aantal gebruikers heeft specifieke wensen, bijvoorbeeld Single Sign On (SSO). Dit is als maatwerk opgeleverd en ook als extra kosten in rekening gebracht.

5. Jaarrekening 2024

Sinds 2023 wordt de bekostiging van het Expertisecentrum gefinancierd door bijdragen vanuit de sector, samen met een subsidie van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

Voor 2024 betekent dit dat het totale budget van 2024 bestaat uit 55% vrijwillige bijdragen door de sector en 45% uit subsidie. Alle kosten zijn subsidiabel, behalve de kosten van het zelfevaluatie instrument Pedagogische praktijk in Beeld (PiB).

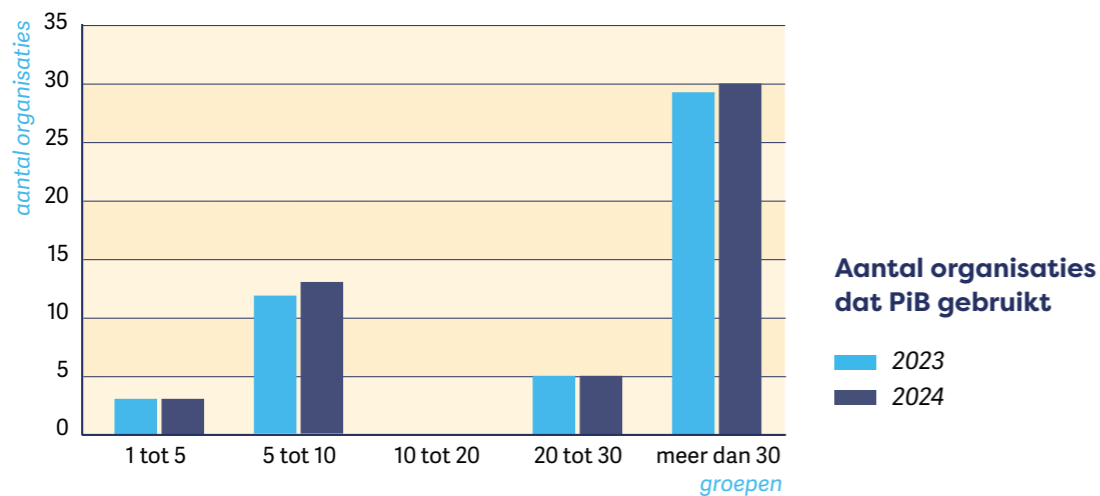
Ook is er een projectsubsidie kennis toepassen, voor de ontwikkeling van 'Kennis toepassen'. De kosten in dit kader zijn volledig subsidiabel.

Cijfers

Overzicht op volgende pagina.

Aantal groepen	Kosten
1 tot 5 groepen	€ 533,-
5 tot 10 groepen	€ 1.065,-
10 tot 20 groepen	€ 3.195,-
20 tot 30 groepen	€ 5.325,-
> 30 groepen	€ 7.455,-

De bedragen zijn voor 2024 per jaar, inclusief btw en exclusief SSO-licentie.
Aanvullende kosten SSO-licentie per jaar: €395,- exclusief btw.

Subsidie

In 2024 is voor het eerst de verantwoording van de instellingssubsidie gedaan volgens het protocol. De controle-accountant heeft de verantwoording verzorgd.

De verantwoording 2023 is in juni 2024 ingediend. De vaststelling door het ministerie SZW is ontvangen in januari 2025. De subsidie is vastgesteld op basis van de totaal subsidiabele kosten minus de ontvangen bijdrage van de sector plus de kosten voor de accountantscontrole. Per saldo was de terug te betalen teveel ontvangen subsidie lager dan begroot.

In 2024 is projectsubsidie aangevraagd en verleend voor het toepassen van de kennis in 'Kennis toepassen' voor de periode mei 2024 tot juni 2025.

Kosten

De kosten zijn toebedeeld aan respectievelijk kennis ontwikkelen, kennis borgen en toegankelijk maken en kennis delen. Ook zijn er algemene kosten voor coördinatie, campagne, administratie, communicatie, advertenties, licenties en verzekeringen.

Alle kosten zijn voor 45% subsidiabel, de kosten voor de controle-accountant zijn volledig subsidiabel. De kosten in het kader van de projectsubsidie zijn volledig subsidiabel.

De kosten voor het onderhoud en de doorontwikkeling van PiB zijn apart verwerkt in de boekhouding en niet subsidiabel.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2024

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Vershil 2024	Realisatie 2023
	€	€	€	€
5. Subsidiebat				
Instellingssubsidie	207.199	207.199	-	165.447
Projectsubsidie 'Kennis toepassen'	36.880	36.880	-	-
Afrekenverschil instellingssubsidie 2023	12.179	-	12.179	-
	<u>256.258</u>	<u>244.079</u>	<u>12.179</u>	<u>165.447</u>
6. Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten				
Pedagogische Praktijk in Beeld	217.864	288.666	-70.802	196.104
Bonaire	18.680	18.680	-	69.731
Onderzoek Ministerie SZW	-	-	-	16.500
	<u>236.544</u>	<u>307.346</u>	<u>-70.802</u>	<u>282.335</u>
7. Investerings uit de sector				
Bijdragen door de sector	222.816	218.790	4.026	138.216
Activiteiten	44.899	34.454	10.445	45.224
Kaartenset	2.721	-	2.721	-
	<u>270.436</u>	<u>253.244</u>	<u>17.192</u>	<u>183.440</u>
Besteed aan de doelstellingen				
8. Doelstelling				
A Ontwikkelen pedagogische kennisbasis	101.494	108.330	-6.836	65.880
B Kennisborgen en toegankelijk maken	48.726	48.000	726	27.258
C Kennis verspreiden	134.069	159.372	-25.303	111.270
D Onderzoeksagenda	7.540	16.200	-8.660	-
E Communicatie	39.185	49.060	-9.875	49.737
F Algemene kosten	104.695	79.480	25.215	92.791
Pedagogische Praktijk in Beeld	137.549	139.400	-1.851	131.117
Bonaire	15.312	28.580	-13.268	65.244
Onderzoek SZW	-	-	-	13.875
Kennis toepassen	14.441	21.970	-7.529	-
Kindwijzer	2.500	5.000	-2.500	-
	<u>605.511</u>	<u>655.392</u>	<u>-49.881</u>	<u>557.172</u>
9. Bijzondere baten				
Correctie Saxion	-	-	-	8.000

Toelichting

Het totale budget voor de activiteiten van het Expertisecentrum bestaat sinds 2023 uit vrijwillige bijdragen van de sector en een instellingssubsidie van het ministerie van Sociale Zekerheid en Werkgelegenheid (SZW).

Subsidiebat (5)

De instellingssubsidie is maximaal 45% van de totale begroting en de hoogte is gekoppeld aan de bijdrage uit de sector. En er is een projectsubsidie voor de periode mei 2024 tot juni 2025, kennis toepassen, voor de ontwikkeling van 'totaalpakketten'. Van de instellingssubsidie 2023 hoeft minder te worden terug betaald dan begroot.

Baten (6)

De bekostiging van PiB bestaat uit de vergoeding van het gebruik van PiB per organisatie. Die vergoeding is gebaseerd op een staffel, het aantal groepen dat maximaal gescoord kan worden. Activiteiten zijn de bijdragen voor deelname aan pedagogisch practicum of CoachKamer. Kaartenset is de opbrengst uit de verkoop van de kaartenset Spel en Spelbegeleiding

Bijdrage door de sector (7)

De bijdrage uit de sector bestaat uit vrijwillige bijdragen van individuele kinderopvangorganisaties, gebaseerd op een staffel die gebaseerd is op hun omzet⁸ en uit inkomsten van deelnemers aan betaalde activiteiten. Daarnaast leveren de professionals van verschillende kinderopvangorganisaties hun inbreng bij de ontwikkelteams zonder dat daar een vergoeding tegenover staat. In feite is dit ook een investering door de sector.

Doelstelling (9)

De kosten zijn toebedeeld aan respectievelijk:

- A. Ontwikkelen pedagogische kennis: de ontwikkelteams
- B. Kennis borgen en toegankelijk maken: de website met digitale bibliotheek
- C. Kennis verspreiden: webinars, podcasts, pedagogisch practicum, CoachKamer
- D. Communicatie
- E. Algemene kosten voor coördinatie, campagne, administratie, communicatie, advertenties, licenties en verzekeringen.
- F. Projectsubsidie Kennis toepassen

De kosten voor PiB zijn niet subsidiabel.

⁸ De hoogte van de vrijwillige bijdrage van individuele kinderopvangorganisaties is gebaseerd op een staffel op basis van de omzet, zie pagina 23

Bijlagen

Bijlage 1

Wetenschappelijke bronnen per onderwerp

Bijlage 2

Praktijkvoorbeelden per onderwerp

Bijlage 3

Tools per onderwerp

Bijlage 4

Samenstelling ontwikkelteams

Bijlage 1

Wetenschappelijke bronnen per onderwerp

- overzicht 2024

Wetenschappelijke bronnen 2024		
	Wetenschappelijke bronnen	Auteur
Onderwerp		
Bewegen		
1	Correlates of physical activity in 0- to 5-year-olds: A systematic umbrella review and consultation of international researchers	Arts, J., Drotos, E., Singh, A., Chinapaw, M., Altenburg, T. en Gubbels, J. (2023)
2	Correlates of gross motor competence in children and adolescents: A systematic review and meta-analysis	Barnett, L.M., Lai, S.K., Veldman, S.L.C., Hardy, L.L., Cliff, D.P., Morgan, P.J., Zask, A., Lubans, D.R., Shultz, S.P., Ridgers, N.D., Rush, E., Brown, H.L. en Okely, A.D. (2016)
3	WHO guidelines on physical activity and sedentary behaviour for children and adolescents aged 5–17 years: summary of the evidence	Chaput, J.P., Willumsen, J., Bull, F., Chou, R., Ekelund, U., Firth, J., Jago, R., Ortega, F.B. en Katzmarzyk, P.T. (2020)
4	The mountain of motor development: A metaphor	Clark, J. en Metcalfe, J. (2002)
5	A developmental perspective on the role of motor skill competence in physical activity: An emergent relationship	Stodden, D.F., Goodway, J.D., Langendorfer, S.J., Robertson, M.A., Rudisill, M.E., Garcia, C. en Garcia, L.E. (2008)
6	Correlates of children's objectively measured physical activity and sedentary behavior in early childhood education and care services: A systematic review	Tonge, K.L., Jones, R.A. en Okely, A.D. (2016)
7	Physical activity and prospective associations with indicators of health and development in children aged	Veldman, S.L.C., Chin A Paw, M.J.M. en Altenburg, T.M. (2021)
8	Bewegemonitor Kinderopvang 2022: Vragenlijst over bewegen op het kinderdagverblijf en de buitenschoolse opvang.	Veldman, S., Westerbroek, M. en Singh, A. (2023)
9	Door het oog van de professional: Een kwalitatief onderzoek naar de integratie van het thema bewegen in de kinderopvang.	Westerbroek, M., Veldman, S. en Singh, A. (2024)
10	Systematic review of educator behaviours associated with physical activity of early years children	Wright, C., Kirkhope, S. en Buckler, E.J. (2024)
Buitenruimte		
1	Bewegingsbanen, bobbelbanen en freerunningtracks. Van peuter tot bovenbouw vo	van Gelder, W. en Janssen, M. (2022)
2	De vijf knoppen voor kwalitatief goed buitenspelen op de basisschool	Janssen, M. en Mauw, S. (2024)
3	Kleuters in beweging!	Koolwijk, P., Janssen, M. en de Vries, S. (2022)
4	Interventions to improve child physical activity in the early childhood education and care setting: An umbrella review	Lum, M., Wolfenden, L., Jones, J., Grady, A., Christian, H., Reilly, K. en Yoong, S.L. (2022)

5	De rol van de begeleider tijdens het buitenspelen	Mauw, S., van Gelder, W., Goedhart, B. en Janssen, M. (2024)
6	Policy, systems, and environmental interventions addressing physical activity in early childhood education settings: A systematic review	Neshteruk, C., Burkart, S., Flanagan, E.W., Melnick, E., Luecking, C. en Kracht, C.L. (2023)
7	The potential of green schoolyards for healthy child development: A conceptual framework	Prins, J., van der Wilt, F., van der Veen, C. en Hovinga, D. (2022)
8	Effectiveness of the PLAYgrounds for Toddlers program on amount, types and intensity of physical activity in playgrounds of Dutch preschools	Streppel, M.T., Toussaint, N., Mul, S., Schreurs, A., Fukkink, R.G., Weijs, P.J. en Janssen, M. (2019)
9	Correlates of children's objectively measured physical activity and sedentary behavior in early childhood education and care services: A systematic review	Tonge, K.L., Jones, R.A. en Okely, A.D. (2016)
10	Effect and process evaluation of a preschool-based intervention to promote an early childhood education and care teacher-parent partnership about healthy behaviours in children: Study protocol for the cluster randomised controlled trial CO-HEALTHY	Toussaint, N., Streppel, M., Mul, S., Gunduz, M., van Verseveld, M., Janssen, M., Weijs, P., en Fukkink, R. (2023)

Doorgaande lijn

1	Preschool and kindergarten teachers' beliefs about early school competencies: Misalignment matters for kindergarten adjustment	Abry, T., Latham, S., Bassok, D. en LoCasale-Crouch, J. (2015)
2	Who benefits? Head start directors' views of coordination with elementary schools to support the transition to kindergarten	Cook, K.D., Coley, R.L. en Zimmermann, K. (2019)
3	Conditie voor kwaliteit in kindvriendelijke overgang	Dekker, B., Paulussen-Hoogeboom, M.C., de Weerd, M., Jepma, I. en Kruiter, J. (2016)
4	Rapportage innovatiecentrum Heerlen. 'Kijken in elkaars keuken' ten behoeve van samenwerking tussen peuteropvang en basisschool	Druten, L. van en Langen, A. van (2021)
5	Ouderbetrokkenheid bij de overdracht. De rol van ouders bij de overgang van hun kind naar de basisschool	Fukkink, H., Hoogeveen, K. en Muller, P. (2016)
6	De peuter-kleuter-groep: Peuters, kleuters, leerkrachten en pedagogisch medewerkers in beeld	Fukkink, R., Slot, P., Bredeveld, M. en Leistra, L. (2023)
7	Kwaliteit voorschoolse educatie 2022	Inspectie van het Onderwijs (2023)
8	Verbeteren start in het basisonderwijs. Een wetenschappelijk kader	Jepma, I. en van der Heijden, K. (2022)
9	Prevalence and prediction of kindergarten-transition difficulties	Jiang, H., Justice, L., Purtell, K.M., Lin, T. en Logan, J. (2021)
10	Academics of the Early Primary Grades: Investigating the Alignment of Instructional Practices from Pre-K to Third Grade	Justice, L.M., Jiang, H., Purtell, K., Lin, T.J. en Ansari, A. (2022)
11	Promoting content-enriched alignment across the early grades: A study of policies & practices in the Boston Public Schools	McCormick, M.P., Weiland, C., Hsueh, J., Maier, M., Hagos, R., Snow, C., Leacock, N. en Schick, L. (2020)
12	Curriculum alignment and progression between Early Childhood Education and Care and Primary School: A brief review and case studies	Organization for Economic Cooperation and Development (2019)
13	Researching effective pedagogy in the early years	Siraj-Blatchford, I., Sylva, K., Muttock, S., Gilden, R. en Bell, D. (2002)

14	De aansluiting tussen voor- en voerschoolse educatie en tussen voerschoolse educatie en groep 3	Veen, A., Karssen, M., van Daalen, M., Roeleveld, J., Triesscheijn, B. en Elshof, D. (2013)
15	Alignment and misalignment of classroom experiences from Pre-K to kindergarten	Vitiello, V.E., Pianta, R.C., Whittaker, J.E. en Ruzek, E.A. (2019)

Relatie kind en professional

1	The role of affective teacher-student relationships in bullying and peer victimization: A multilevel meta-analysis.	ten Bokkel, I. M., Roorda, D. L., Maes, M., Verschuere, K., & Colpin, H.
2	Using relationship-focused reflection to improve teacher-child relationships and teachers' student-specific self-efficacy	Bosman, R. J., Zee, M., de Jong, P. F., & Koomen, H. M. Y.
3	The teacher's invisible hand: A meta-analysis of the relevance of teacher-student relationship quality for peer relationships and the contribution of student behavior.	Endedijk, H. M., Breeman, L. D., van Lissa, C. J., Hendrickx, M. M. H. G., den Boer, L., & Mainhard, T.
4	Transition from childcare to school: Surgency, center-based care and caregiver-child relationship predict self-regulation, social competence and well-being	Fukkink, R.G., Sluiter, R.M.V., & Fekkes, M.
5	Meta-analysis and common practice elements of universal approaches to improving student-teacher relationships	Kincade, L., Cook, C., & Goerdt, A.
6	Affective teacher-student relationships and students' externalizing behavior problems: A meta-analysis.	Lei, H., Cui, Y., & Chiu, M. M.
7	Teachers, afterschool program staff, and mothers: Relationships with key adults and children's adjustment in early elementary school	Liu, Y., Simpkins, S. D., & Vandell, D. L.
8	The influence of affective teacher-student relationships on students' school engagement and achievement: A meta-analytic approach.	Roorda, D. L., Koomen, H. M. Y., Spilt, J. L., & Oort, F. J.
9	Comparing center-based with home-based child care: Type of care moderates the association between process quality and child functioning	Sluiter, R. M. V., Fekkes, M., & Fukkink, R. G.
10	Supporting teachers' relationships with disruptive children: the potential of relationship-focused reflection	Spilt, J.L., Koomen, H.M Y., Thijs, J.T., van der Leij, A.

Bijlage 2

Praktijkvoorbeelden per onderwerp - overzicht 2024

Praktijkvoorbeelden 2024	
Onderwerp	
Bewegen	
1	Bewegend samenwerken in Kindcentrum Kineo
2	Hoe een beweegrugzak helpt om in beweging te komen
3	In beweging blijven om het op de agenda te houden
Buitenruimte	
1	Buitenspeelambassadeurs: waarom en hoe?
2	Buitenspeelbeleid: beleid dat je aandacht geeft, groeit!
3	Met een 'reiziger' op avontuur in de natuur!
4	Natuurtuinspecialisten
5	Babytuinen
Doorgaande lijn	
1	Peuter- en kleutergroep kijken bij elkaar in de keuken
2	Werken met peuters en kleuters in één groep
3	Een gezamenlijke visie als basis voor een doorgaande lijn binnen IKC's
4	De zandbak als ontmoetingsplaats voor peuters en kleuters
5	Groen schoolplein en spelend leren zorgt voor verbinding
6	Peuters en kleuters ontmoeten elkaar en werken samen
7	Samen op weg naar één kindcentrum
8	'The Village' is al aanwezig, zorg dat je deze ook ziet en samenbrengt
9	Werken met kleine kringen in de kleutergroep: een soepeler overgang voor peuters
10	De Drummers: een peuter-kleutergroep waar peuters en kleuters samenkomen!
11	Een oudercursus en andere werkwijzen om de overgang naar school te versoepelen
Relatie kind en professional	
1	De fotowand. Zo krijg je kinderen aan de praat
2	Een band opbouwen met kinderen al flexmedewerker
3	Even inchecken

Bijlage 3

Tools per onderwerp - overzicht 2024

Tools 2024	
Onderwerp	
Bewegen	
1	Bewegen is goed, meer bewegen is beter!
2	Hoe beweegt een kind?
Buitenruimte	
1	Checklist groene schoolpleinen
2	Inspiratiedocument buitenspelen
3	Kletsplot Omgaan met de Buitenruimte
4	De kunst van naar buiten gaan
Relatie kind en professional	
1	InvalKracht-tas aanvraagformulier
2	Relatiegerichte reflectie
3	Kletsplot Relatie kind en professional

Bijlage 4

Samenstelling ontwikkelteams - overzicht 2024

Bewegen	
Pedagogisch professionals	Onderzoeker
Diana Turkenburg-de Haan, KinderRijk Ilja Rijken, KION Kinderopvang Marja Leijenhorst, SKK Kinderopvang Nathalie Eenkhoorn, Helden Opvang Tamara Rinkbroek, Onderdak 0/12 Tessa Blik, JimmyPlay	Dr. Sanne Veldman, Mulier Instituut
Buitenruimte	
Pedagogisch professionals	Onderzoeker
Bianca Salfischberger, Stichting KinderRijk Carolien Libert, Kinderopvang Les Petits Claudia Monster-de Wit, Spot4kids Fien de Hoop, Op Stoom Irene Wajon, Kinderwoud Kinderopvang Judith Voss, Norlandia Kinderopvang Marjon van der Pol, BJZB Kinderopvang Max Baar, Kinderopvang Mundo Patricia Peters, Humankind Wendy van Adrichem, Quadrant Kindercentra	Dr. Mirka Janssen, Hogeschool Amsterdam
Relatie kind en professional	
Pedagogisch professionals	Onderzoeker
Barbara Gelens, Kober Kinderopvang Dania Jawad, Quadrant Kindercentra Evelijn van Schagen, SKSG Hilde van der Vlist, Welschap Kinderopvang Monique van de Merwe, Stichting Kinderopvang Kralingen Morwenna Wijtvliet, Dichtbij kinderopvang Sofi Sandifort, SDK Kinderopvang Yvonne van Dijk, Kinderkoepel	Dr. Deborah Roorda, Universiteit van Amsterdam

Doorgaande lijn	
Pedagogisch professionals	Onderzoeker
Aartje Neuteboom, MAM's Kinderopvang & Montessorischool de Passe-Partout Imke Denissen, KinderCampus de Vuurvogel, Kinderstad Tilburg Jasper Hoekstra, Peuter & Co & OBS de Wilgenstam, Stichting BOOR Lieke Thomassen, Wijzer in Opvang & Onderwijs Marlies Slaa, Wijzer in Opvang & Onderwijs Marloes Frantzen, KC de Stappen, KPO Roosendaal Roli Ayutsede, Solidoe & IKC Het Duet, Wijzer aan de Amstel Sansin Yilmaz, Kinderopvang Midden Brabant & Basisscholen stichting Leerrijk en Bravo in de gemeente Loon op Zand Saskia de Leeuw van Vlimmeren, Kober Kinderopvang & Openbare Montessorischool Ziezo, Stichting Openbaar Onderwijs West-Brabant (OBO) Sonja Vetter, Peuteropvang Heerlen & Innovo en Movare Vera Veldkamp, Partou & Academische basisschool Borgloschool, Zinder onderwijs Wendy Vooijs, De Peuterhoek & Koningin Beatrixschool school met de Bijbel	Dr. Annika de Haan, Expertisecentrum Kinderopvang Dr. Cathy van Tuijl, LEJK

**Expertisecentrum
Kinderopvang**
Pedagogische kwaliteit

Jaarverslag 2024